

דיוקנה של עיר כספיות רגל

רים כיום: במקום הכי נמוך, לא, לא כתל-אביב בלבד, כי אם בכל הארץ כולה.

אם תרצו

במכת ראשון דומה כי צודקים אלה שכבר הכריזו כי מכאן, מנקודת-שפיל זו אפשר רק להוסיף ולשקוע. ברור: האנשים אשר הציבו אישי ציבור כאריה גוראל זה על גשר הפיקור של "ספינת הרגל" שלהם לא יעצרו בעד הספינה הגדולה מלטבוע. ואולי אף מוטב שתטבע. ממילא אין לה עתיד כארץ הזאת.

לעומתם ניצבים כל אלה שאינם מסוגלים לשום הפרדה או הכחנה. בהנה נקרא להם "עיוורי צבעים". אלה שרואים מבחינת אשפה עירונית וצועקים "שטחים", רואים פועלי-בניין וצועקים "ערפאת", רואים את דן בראמוץ ברחוב וצועקים ועברו — כך מפיו — לך תזדיין בתחת. הם ומנהיגיהם שאינם שונים מהם כליכך גם אם האנגלית והצרפתית שגורה בפיהם. גם מהם לא ניוושע. גם בהם לא תלינו מעולם שום תיקויה. אבל באותה חיפה שחזרה כביכול לשליטת

ובכן, ההכרעה נפלה. אם לא יתערב בכך בית-המישפט, תוסף חיפה — הנחשלת והמוש' חתת מבין עריה הגדולות של ישראל — להישאר עיר חמש שנים (בישראל — נצח קטן) בשליטתו המוניציפאלית של האיש שכבר הוזמן פעמיים לחקירה במישטרה וממתין עתה לראות אם יזומן בשלישית; האיש האחראי לגילוח רבעים ואתרים היסטוריים (וארי סאליב) מעל פני האדמה ול- הונחה פושעת של רבעים אחרים (המושבנה הגר- מנית): אהוב הקבלנים (הם תמכו בו כמעט עד אחר) האחראי להרס קרהרס של הכרמל על-ידי הקמת גורדי-שחקים רווקא על קרהרס — שיג- עונה-גלות של בן העיריה המיוזח-אירופית, וא"ר לי חלמו רביהקומות של ההנדסאי (להבריל מן המהנדס); האיש האחראי לא רק לעביות על טו"ר הר המידות שדוח מבקר (מבקר) המדינה הצניע עליהו, כי אם גם למלחמת-חורמה כנגד חושפי השחיתות שבקרב תושביה היות-ראמיצים של ע"י רו (ראו צבי נבאי ופרשת בית הלוחם — וסימה המר של אותה פרשה).

כשבכיסו רוב הדוק של 42 אחוים, לאחר ליל קלון שאפילו חיפה אינה מוגלת בשכמותו (יוש' בירדש של ועדות קלפי הנוטלים את תיבות- הקלפי עימם לבתיהם או משליכים את תוכנו על הרצפה בפתח או במסדרונות אולם ספירת-הק"ר לות, אלפי קולות פסולים שראשי ועדות קלפי, אנשי מערך ברובם, כמוכן, לא טרחו לציין על גבי הטופס המיועד לכך על שום מה נפסלו, גיבור העירי המושעה בגין עבירות על טוהר-המידות ה' יושב-כבוד על בימת ועדת הבחירות המרכזית, וכו' וכו' וכנהג וכנהגה, נגלה לעינינו בכל אי-הררו האיש המייצג יותר מכל אדם אחר במדינה את מפא"י ה'היסטורית' בלבושה 1989; מפא"י זו שובתו העצמות ומרסקת האיברי בעת מרר הימאים והתקוממות ואדי סאליב, אשר מנהיגה יצחק רבין שומר על "גולתחת" ב"שטחים", מפא"י שלא לדמה דבר ולא שכחה דבר והיא, כאותו גיבור רומאני, חושה ברענה שלתות את כוס התרעלה שהגיש לה הגורל עד תומה.

המחזה שאנו מדברים בו אינו טראגי כמוכן. יותר מכל הוא מזכיר את תיאטרון האבסורד של א'ז' יונסקו ועמיתיו. ואכן לא בכל יום, ודאי לא בימים כתיקונם, אתה נתקל בחיזיון מקורי ומתמיה כליכך: חיזיון המנצח המובס!

במילים אחרות: ראשי-עירייה שרובם המכריע של תושבי עירי לא רצה בו ואף על פי כן קיבל אותו — מידי אותה מפא"י היסטורית, זו של אחר-הדגים המייצגת את הכוח העשירי, זו של המושלכים במיסדרונות.

שהרי אם נוסף למיספר הקולות שקיבל מוע' מד הליכוד לראשות העיר את אלה שקיבלו המת' מורדיים האחרים על כס הכהונה הנכבדה, יתקבל סך-כל של לאיפחות מ-57 אחוים. כלומר קרוב ל-60 אחוים מן המצביעים בחיפה לא רצו באותו אריה גוראל כראש עירם. ועכשיו בואו והוסיפו לכך את עשרות אלפי בעלי כוח הבחירה שהריו רגליהם מהקלפיות ואשר בהם מיספר לא מבו' טל כלל וכלל של מצביעי-מחאה...

שוחי "חיפה האדומה", בנוסח חיים חפר, וה' סיסמות המנאלאמאיות בלשון "ספינת הרגל של תנועת העבודה" יכולים, כמוכן, להצביע בספיק על כך ש.מר. 65 אחו', כפי שנהג לכתוב עצמו כהסתמך על תוצאות הבחירות העירוניות הקוד' מות, לא הלך בדרכו של רב תבורי, עמיתו וחבר מיפלגתו הטוב ממנו כפתח-תיקויה. אחרי הכל, גם "מר. 42 אחו'" טוב מלא-כילום.

אבל פיקחים ומפוכחים שבהם קראו נכונה את הכתובת שעל הקיר. והכתובת אינה מבשרת טו' בות למה שמבונה בישראל, על ידי שיגרת לשון, מתנה השמאל: הן השמאל האותנטי, המעורב והן "שמאל" ככשל לשון, כמיציות אנשים מלומדה, כאישלמה מוויאול' פ'ס, הן העבר נוסח אנשים כיצחק רביץ ושימון ארנס, חיים ברלב ויזחק נבון ושו' שנה אלמוזילינו ומרעיהם או צאן מרעיתם. בקי' צור, כל המייסד המאוס, המושחת, הכושל לילד דימדומי מפא"י ואפילו רפ"ל של "הפרשה" ור- געוי האומללים ביותר של רודי בך-גוריון. במילים אחרות: כל מה שהביא אותו — לצי' ערי, את כולנו, ולא רק אותם, שהיו ראויים-גם' ראויים לעונש ממין זה — למקום שבו אנו עומי'

כאן נתגלה שוב מה קומץ קטן של אנשים חרוזים תחושת שליחות, ולא נטולים רוח לחימה, מסוגלים לחולל בעיר שכבר התרגלה למרוויה, כולל רמת ויהום האוויר הגבוהה במדינה. כאן נתגלה מה מקומן קטן ואמיץ, בהנגתה עורכו יוסף בנטל וכתבו הראשי רמי רוזן, כשיתוף פעו' לה עם כתיבי-חוקרים (investigative reporters) של עיתון ערב ארצי, אנשים כאריה קיול, מרדכי גילת ודני שדה, מסוגלים לתרום לחשיפת נגיעיה וחוליייה של עיר, חשיפה שהיא תנאי-הכרחי, אם גם לפעמים לא תנאי-מספיק, להחלמה. כאן נת-גלה גם מה קורה בעת שכתבים, עורכים ועיתוי' נאים ממין זה משתפים פעולה עם חבורת סופרים, אמנים ובעלי מיקצועות חופשיים — בנייהם אני שים כנרשוץ קניספל (איש רכ"ח) — אנשים שעייפו מלשמוע את חבריהם ועמיתיהם מתארים את עירם כעיר החולה ביותר במדינה. וכאן עוד מסר וגם כאן תיקויה. תיקויה לחיים ולעתיד בא' רץ הזאת.

לרגע, רק לרגע, לא היו עוד חילונים ומסור' תיים, שמאל וימין, אשכנזים וספרדים. לרגע הו' פייע המשותף, לאו דווקא המפריד, בין אנשים. והרגע הזה נזיר בארצנו, ולכן הוא היה מרגש כליכך כבואו.

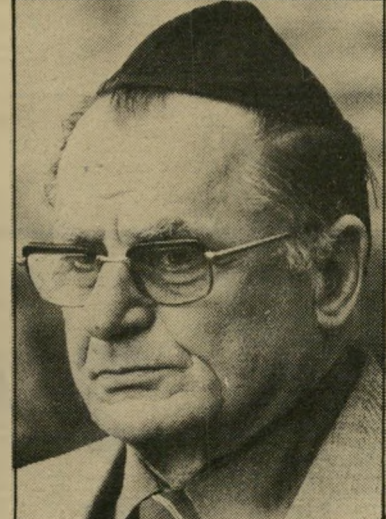
נכון: הוא לא הספיק. כאמור, חסרו עוד 4000 קולות. אבל כל מי שקורא נכונה את הכתובת שעל הקיר יודע אליכנן כי הם ימצאו אותם קולות חסרים. אם לא על-ידי בית-המישפט או על ריצפת מיסדרונות בית-העירייה של היום, כי אז בקלפיות של מחר ומחרתיים, קלפיות שאותן כבר לא ייקא איש עימו הביתה... כי למדנו את הלקח. עיני כל העם ראו את הקולות.

ואם תשכיל גם מיפלגת-העבודה, ואם תשכיל גם תנועת-העבודה בישראל ללמוד את הלקח הזה — אולי עוד תחזור עיר הנמל הצפונית, היא ועמה כל "אנשי הרצון הטוב" של הארץ הזאת, אל אותה ררך שרק בה יש להם עתיד ויש להם תקומה.

האנשים שבכוחם להביא לתמורה כזאת אינם חסרים. הנה הם כבר כאן בעין. מעווי כרעם וחיים רמון ואורה נמיר עד שולמית אלוני ויוסי שריר ורן כהן, מאמיר פרץ ומרדכי וירשובסקי ואברום בורג ועד יאיר צבן וויקטור שמטיוב ואלי דיין ועוד וייצמן וצ'ארלי ביטון. כן, כולל אנשי חר"ש, קר"ח והמתקדמת והרשימה הרמוקראטית. מכל מקום, הטובים שבהם. הגיעה העת לחרול מן החרמות.

השאלה שמיפלגת-העבודה הישראלית חייבת לשאול את עצמה כיום היא: האם אנחנו מוסיפים להתנצר כקו כרלבי-גוראל, הקו שנפרץ פעמים כה רבות והכוזיב כה הרבה בתריסר השנים האחר' רונות, שאם כן — אבדנו.

או שאנחנו מטילים למים את עסקני האתמול וה"ביצועיסטים" של שלוש ומיגני ההיסטוריה והקולות וקואליציות השקר למיניהן, אותם ואת דיגליהם הכוזבים ומליצות השקר שבפיהם רובק

שולט בכיפה: אריה גוראל, מנצח מובס

המייסד המושחת בן 40 שנות המידבר נפל גם דבר אחר. שכן חיפה זו שבה היפנו עשרות אלפי אנשים את עורפם למיפלגתם, בעת שוו ניסתה לשטות בהם עוד הפעם בהצביה שוב קשיש חרל-אישיים ועימו אותו מנגנון מאוס, שקרני, בראש ספינת הרגל: חיפה זו שבה למדו אנשים להבחין בין בעיות החולין והיומיים ודי-הקיום בשלום של עיר מעורבת אוכלוסייה לבין הסיסמות הגדולות והאלימות: חיפה זו שבה הצביעו דפיה משכילים ואשכנזים על הכרמל, ובשכונת אריה האמידה, ובאחווה, ובכרמל הצרפתי ובכונה שאנן, כעד רחמים רבוש (זה שמו הליכוד) של תת-אלוף מיל. רמי דותן, מועמד הליכוד, פשוט מפני שהחליטו כי הוא האיש היותר טוב והיותר ראוי לכהונה היותר מוכשר לנהל את ענייני עירם ולהבטיח להם מינהל מתוקן יותר ופחת ביורוקרטי, — אותה חיפה היא גם ששירדה את המסר החשוב ביותר ששודר ממקום כלשהו בישראל בבחירות האחרונות: אם תרצו — אין זו אגדה.

והרי זוהי רווקא חיפה של הכישלון הצורב, חיפה שלא הצליחה לשבור את העול אשר עליו ובנגרו קמה, חיפה שבה חסרו לה כמה אלפי קו' לות כדי להשלים את המלאכה.

וכך, באורח פרדוכסאלי, כשם שניצחוננו של גוראל הוא לאמיתו של דבר תבוסה מחפירה, כך תבוסת יריביו היא ניצחון שאיש לא העז לקוות לה לפני שלושה חודשים.

רגע נזיר

בצפוי, לא היו אלה אדם אחר או שניים אשר חוללו את המיפנה שכמעט היה, את המהפך שדומה שהוחמץ רק באמצעות הפעלת ה"שיטות" הירועות כאן יפה כליכך מן ההיסטוריה". לא אדם אחר ולא שניים, אבל גם לא אלפים.

איתן קלינסקי

ג'באליה

צהרי היום בג'באליה מתפסים בעלטה שאין לה בקר, לוח זמנים אבוד הקא מן הסהר מרדה על דקרני תיל פורט נגוני מיתר קרוצ בעלטה שאין לה צהר.

עלטה מאהילה שמש סדוקה גוהרת על שקט מרסק בפמטאות קלוחי שופכין משקים עקולי מדרגות במשעול מן הסר, בפביים בינות קמור שחוח ופתולי סמטא נרדמו פל הגעגועים פורחים רק אגרופים ואבנים העולים בעלטה שרוחה סעיה מסער (*)

(*) תהילים נ"ה 10

הכיסאות שאותו הם נוטלים עימם בדרם מכי הונה לכהונה, מתפקיד-נפל אחד למישהו. כל זאת, כדי שאוניית הרגל האמיתית שלנו, תחת קברניטים אחרים, קרובים ורגשים יותר למצי' אול ולמצוקת הימים הקשים האלה, תוסיף ללושט ולא תטכע.

נתן זך

ברכה חברת

דף חדש מברך בזה את עורך כלבו חיפה, יוסי בנטל, על תרומתו לשימור האווירה הציבורית בעיר ומאחל לו שיעליח בתפקידו הנב לאיפחות משהצליח בזה שבו סיים בימים אלה.

צפריר גוטליב

ספרות כאמצעי תיקשורת, אמצעי-תיקשורת כספרות

קונצרטם ואופרות של מלחינים שמתו לפני מאות שנים, מעידים על קיומה של תרבות היה ותוססת. אירופה, שלא לדבר על אמריקה, מעלה גירה ולועסת שוב ושוב את אותם הדברים במין טיכסיות מפחידה המעלה על הדעת את פולחן המתים המצרי. מי כמונו יודע את כוחה המשמק, המהפנט, הממית, של המטרות, את האירוניה הפנימית הטמונה במושב כמו "חיי נצח". מיומנות טכנית אינה מעידה על כלום. היא מעידה — כמו החניטה המושלמת — כמו דימעותיה של השחקנית — על היפוכם של דברים. מי שמכיר את פניו העדינות, האמנותיות כליכך, של יהודי מנוחץ מעטיפות תקליטים ישי' גים של הקונצרט לכינור של מנדלסון, יופתע אולי לראות את אותם פנים ממש, את האיש כולו, שבניתיים כבר הפך לאביד של הור-מעלתה וזכה בתואר "סר", בקהל-הצופים המוזמן של התוכנית הוולגארית ביותר שמשווקת הטלוויזיה הבריטית לצרכניה: תוכנית הראינות של הקוסניל האסי' טרלי המכנה עצמו "עדנה אבראג'". אמנם, לר'

כאשר מישהו אומר "אני אוהב ספרות" או "אני אוהב ספר טוב", אנו אחוים בנשק. ובצדק. הרי הספרות הובס מוזן על-ידי אמצעי-תיקשורת אחרים והיא בחוקת פגר מת. מי שמצהיר שהוא אוהב פגרים חשוב באיירוש, או, במיקרה הטוב בקרופוליה, איננו יודע מי היה הראשון שהבחין בכך ובצעצם אין זה חשוב. מכל מקום, בעידן הווירי דיאו והטלוויזיה, ובעצם עוד קודם לכן, בימי הדי רריו והרטטים, הפך הספר למשהו מסוגנן ומי לאכותי, שולי במהותו, המתאים אולי לשעות הפנאי, לפני השינה (כסם-הרגעה מובקת), המבי טיה עיכול טוב של ארוחת-הצהריים. נרמה לי שבקונסטקסט הישראלי, כאשר בנת-המורע שלנו, חילונים בני חילונים שכמונו, קיים אולי רק ספר אחד, "ספר הספרים", ועל כל השאר מוטבע חותם הסטנדי של מאות אלפי שנים, יש לרתיעה מהי ספר שורשים עמוקים יותר ממה שנהג לחשוב. אבל הספרות, או שמא, התרבות בכללה, הוכ' סה כאמור — בסיבוב הנוכחי — בעולם כולו. תמים מי שסבור כי קיומם של מוסיאונים גדולים,